

Περί «σοβαρής Χρυσής Αυγής» και άλλων δαιμονίων

γράφει ο ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΤΖΑΡΕΛΛΑΣ*

Αυτό που συνέβη μπορεί να ξανασυμβεί! Αυτή είναι η προειδοποίηση-κραυγή που απευθύνει στις μελλοντικές γενιές για τον φασιστικό κίνδυνο, ο Πρίμο Λέβι (Primo Levi), ο Ιταλοεβραίος κομμουνιστής-διανοούμενος, που επέζησε από την κόλαση του Άουσβιτς, καταγράφοντας με τραγικό και συνάμα μεθοδικό τρόπο τον βάρβαρο ορθολογισμό των χιτλερικών στρατοπέδων. Η ρήση αυτή υπενθυμίζει με οδυνηρό τρόπο πως ο ναζισμός δεν ανήκει στο παρελθόν, δεν είναι κάποια παρέκκλιση από τη δημοκρατία ή την ανθρώπινη φύση, αλλά η πιθανή κατάληξη μιας παρνηκμασμένης καπιταλιστικής κοινωνίας.

Μέχρι την είσοδο των ναζι της Χρυσής Αυγής (ΧΑ) στη Βουλή το 2012 (και δυο χρόνια ωρύτερα του Μιχαλολιάκου στο Δημοτικό Συμβούλιο Αθηνών), αλλά σε ένα βαθμό ακόμα και σήμερα, η ΧΑ θεωρούνταν απειλή μόνο από ριζοσπαστικές πολιτικές δυνάμεις της επαναστατικής Αριστεράς και του αναρχικού χώρου και από όσους και όσες είχαν το θλιβερό προνόμιο να αποτελούν τους άμεσους στόχους της νεοναζιστικής γκρούπας. Ο λόγος και η πρακτική του ναζιστικού μίσους αντιμετωπιζόνταν ως περιθωριακές/γραφικές εκδηλώσεις ή ως μηχανικά παράγωγα του καπιταλισμού. Με άλλα λόγια, η άμεση και πρακτική αντιμετώπιση της ναζιστικής συμμορίας θεω-

ρούνταν συχνά ως δευτερεύουσας σημασίας που υπερκαλυπτόταν από τη –συχνά αφηρημένη– αντικαπιταλιστική πάλη.

Αντίθετα, η αστικοδημοκρατική άποψη θεωρεί το (νεο)ναζισμό ως καινοφανές-ασύνδετο φαινόμενο, συσκοτίζοντας έτσι τις προφανείς σχέσεις του, σε ιδεολογικό και υλικό επίπεδο, με τμήματα του βαθέος κράτους, του υποκόσμου και της αστικής τάξης. Η μεταφυσική δαιμονοποίηση του ναζισμού μυστικοποιεί τις διαδικασίες επώασής του στα σπλάχνα της αστικής δημοκρατίας, ωραιοποιώντας την καθεαυτή βαρβαρότητα της αστικής κοινωνίας.

Ο νεοναζισμός παρουσιάζεται ως «κεραυνός εν αιθρία» σάμπως και η άνοδος της ΧΑ να μην είχε σχέση ούτε με την ασυλία που απολάμβανε εξ αρχής από τους κρατικούς μηχανισμούς,¹ ούτε με τη νομιμοποίηση του ρατσισμού και του δόγματος «νόμος και τάξη παντού» από τους ιδεολογικούς μηχανισμούς του αστικού κράτους.

Η είσοδος των νεοναζι στη Βουλή πιστοποίησε τις βαθιές ανακατατάξεις στο πολιτικό εποικοδόμημα που σε τελευταία ανάλυση αντανakλούν τις αλλαγές στις σχέσεις ανάμεσα στις τάξεις, αλλαγές οι οποίες αποτελούν το

1. Στην περίπτωση της δολοφονίας Φύσσα η ανεκτική στάση της αστυνομίας που συντέλεσε στο έγκλημα, όπως έχει διαφανεί από τα πρακτικά της δίκης αλλά και η προσπάθεια συγκάλυψης τις πρώτες μέρες, είναι ενδεικτική.

ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΚΡΥΦΤΟΥΝ

συνοπτικό περιεχόμενο της συστημικής κρίσης. Η αναζήτηση νέων εκδοχών κυρίαρχης ιδεολογίας και νέων πολιτικών μορφών της αστικής κυριαρχίας, που να συντελούν στη λειτουργική αναπαραγωγή του μερικού αστικού συμφέροντος ως γενικού, παρήγαγαν την περαιτέρω αντιδραστική θωράκιση των αστικοδημοκρατικών θεσμών από κάθε ίχνος των συμφερόντων των υποτελών τάξεων, αποτελώντας το γόνιμο έδαφος για την ενίσχυση της ΧΑ.

Η κυρίαρχη ιδεολογία που ενοχοποιεί το υποτιπώδες κράτος πρόνοιας, τους ταξικούς αγώνες και την Αριστερά για την κρίση, το κάλεσμα προς τα απομεινάρια των μικροαστικών τάξεων και τους κάθε λόγης απολιττικ συντηρητικούς για τη συγκρότηση ενός νέου μπλοκ εξουσίας στη βάση της πυγμής, του *νόμου και της τάξης*, ο θεσμικός ρατσισμός του ελληνικού κράτους αλλά και της Ευρώπης-φρούριο, η ανοιχτή συνεργασία αστυνομίας-ναζιστικών συμμοριών και η *θεωρία των δύο άκρων* πιστοποιούν πως η άνοδος του νεοναζισμού είναι απόρροια της δράσης, αν όχι επιλογή, των κυρίαρχων αστικών μερίδων. Αυτή η διαπίστωση δεν ακυρώνει την ευθύνη των μικροαστών, αλλά και τμημάτων της εργατικής τάξης που στρατεύονται στο φαιό όραμα των ναζί, επιλέγοντας την πιο απάνθρωπη στάση: να τσακίσουν τους ασθενέστερους, μήπως και διασώσουν τα πραγματικά ή φαντασιακά προνόμια τους.

Οι αναρίθμητες επιθέσεις σε μετανάστες, αντιφασίστες, αλλά και οι δολοφονίες μεταναστών (Σαχζάτ Λουκμάν) στο βαθμό που έμειναν αναπάντητες και δεν είχαν κανένα νομικό ή πολιτικό αντίκτυπο στη ΧΑ, αποθράσυναν περαιτέρω τα μέλη και την ηγεσία της. Οι διάφορες προσεγγίσεις της Αριστεράς που έκαναν λόγο για «παραπλανημένους ψηφοφόρους ή ψήφο διαμαρτυρίας» κ.λπ. όχι μόνο διαψεύστηκαν παταγωδώς, αλλά αδυνατούσαν να ερμηνεύσουν την άνοδο της ΧΑ και, άρα, να την αντιμετωπίσουν. Αντίστοιχα, οι αυταπάτες για την αστική δημοκρατία και την ουδετερότητα του αστικού κράτους εμπόδιζαν μια σοβαρή κινηματική και πολιτική αντιπα-

ράθεση με τους ναζιστές. Την ίδια στιγμή τα media ανέλαβαν, όπως παλιότερα με την άκρα Δεξιά του ΛΑΟΣ, να ξεπλύνουν τη ναζιστική οργάνωση, ασχολούμενα με lifestyle λεπτομέρειες, περνώντας το σαφές μήνυμα «και αυτοί κανονικοί άνθρωποι είναι». Την ίδια περίοδο ήταν εμφανές πως τμήματα του «νόμου» κεφαλαίου (μιας και ο υπόκοσμος είχε πάντα προνομιακές σχέσεις με τους ναζί) προσέγγιζαν τη ΧΑ θεωρώντας τη μια χρήσιμη εφεδρεία. Έπρεπε η ΧΑ να φτάσει να αμφισβητήσει την ηγεμονία στη «δεξιά πολυκατοικία» (θυμίζουμε τα επεισόδια στον Μελιγαλά τον Αύγουστο του 2013), να επιτεθεί δολοφονικά στους συνδικαλιστές του ΠΑΜΕ και να δολοφονηθεί ο Παύλος Φύσσας (ο φίρρερ Μιχαλιολιάκος ανέλαβε την πολιτική ευθύνη) για να αποφασίσει η κυρίαρχη μερίδα της αστικής τάξης να περιορίσει το μαντρόσκυλο της.

Σχεδόν τριάντι χρόνια μετά την «εξάρθρωση» της ΧΑ, με σύσσωμη την ηγεσία της εκτός φυλακής και με τη δίκη να κωλυσιεργεί με σκανδαλώδη τρόπο και με ευθύνες της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, όλα δείχνουν πως μέσω της δίκης συντελείται η διαδικασία παραγωγής της σοβαρής ΧΑ². Ο σκοπός δεν είναι η ΧΑ να αποβάλει τα υποκοσμιακά-λούμπεν χαρακτηριστικά της, αλλά να τα υπερβεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να γίνουν μέρος

2. Ο όρος ανήκει στον οικονομικό αρθρογράφο της *Καθημερινής* που, εκτός των άλλων, μετά τη δολοφονία Φύσσα υποστήριξε σε άρθρό του πως ο *εθνικισμός δεν είναι ντροπή*. Γενικότερα, η ναυαρχίδα της καθεστωτικής δημοσιογραφίας *Καθημερινή* κατά καιρούς ανέλαβε να εκλογικεύσει τη νεοναζιστική δράση παρουσιάζοντάς τη ως το φυσικό επακόλουθο της «αριστερής ηγεμονίας».

του νέου αυταρχικού εποικοδομήματος: να υποτάξει, δηλαδή, τις σχέσεις εκπροσώπησης που έχει χτίσει στον γενικότερο σχεδιασμό του κεφαλαίου, για να αποτελέσει έναν, αν όχι ισότιμο, πάντως πολύτιμο εταίρο στο αστικό μπλοκ εξουσίας. Εξάλλου, η ΧΑ αποτελεί σε μεγάλο βαθμό την πολιτική έκφραση του σκληρού πυρήνα του κράτους και ειδικότερα της αστυνομίας, καθώς και μια μορφή παθητικής επανάστασης των μεσαίων στρωμάτων που επιθυμούν να αποτελέσουν μέρος της αυλής της αστικής τάξης. Γι' αυτό δεν μπορεί να αγνοηθεί από κανένα αστικό σχέδιο ανασύνταξης του πολιτικού εποικοδομήματος.

Γιατί η αστική τάξη να αγνοήσει τα μακροπρόσθετα της, όταν αναλαμβάνουν να υπαγάγουν την *ανθρώπινη σκόνη* και να συντρίψουν με τη βία όσους περισσεύουν την περίοδο της κρίσης;

Η ΧΑ επανακάμπτει οργανώνοντας την αμάθεια και την απανθρωπιά εκείνων που στο πρόσφατο των προσφύγων αντικρίζουν τον *Εχθρό*. Ο υπόδικος Λαγός καθοδηγεί τον ρατσιστικό εσμό που επιτίθεται στο σχολείο στο Πέραμα, ενώ, αναμενόμενα, αστυνομία και δικαιοσύνη δεν επεμβαίνουν αυτεπάγγελα ως όφειλαν.

Η σοβαρή ΧΑ εκφράζει εκλογικευμένα και στο πλαίσιο μιας γενικότερης πολιτικής, κοινωνικής και εντέλει πολιτιστικής οπισθοδρόμησης τις αποκρουστικές της θέσεις, ακριβώς γιατί αυτές οι θέσεις μπορούν πλέον να ειπωθούν ρητά.

Αν ο Σαρτζετάκης με το κύρος ενός πρώην πρόεδρου της Δημοκρατίας, του υπέρτατου αστικού θεσμικού φετίχ, στο τελευταίο του βιβλίο κηρύττει τον πιο χυδαίο αντικομμουνισμό, νομιμοποιεί τη βιομηχανία εξόντωσης, βασανιστηρίων και βαρβαρότητας που ήταν η Μακρόνησος και δικαιολογεί τον παρακρατικό δολοφόνο Γκοτζαμάν στο όνομα (πάντα) της σωτηρίας της πατρίδας· αν η *Καθημερινή* προσφέρει ένα έργο μυθοπλάσας που αναφέρεται στις «σφαγές των ανταρτών» ως ιστορικό ντοκουμέντο που έχει όλες τις απαντήσεις αφού «έρχεται όχι για να ανοίξει ένα κεφάλαιο, αλλά για να το κλείσει»· αν σε όλη την

Ευρώπη η Ακροδεξιά ανασυγκροτείται, ενώ στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού η μεταμοντέρνα τραμπικιά Ακροδεξιά λαμβάνει κρατικές θέσεις, τότε γιατί οι νεοναζί της ΧΑ να μην αναζητήσουν μια θέση στον αντιδραστικό θίασο;

Ο ορθολογισμός του κεφαλαίου εμπεριέχει το μίσος για τους απόκληρους, τη βαθιά υποτίμηση των όρων ζωής του προλεταριάτου και το ρατσισμό, αισθητικοποιώντας τον «πόλεμο όλων εναντίον όλων» που αποτελεί την πιο καθαρή εικόνα της αστικής κοινωνίας για τον εαυτό της. Το κεφάλαιο δεν έχει ιδεολογικά φετίχ, ούτε εκπροσωπείται από ένα μόνο πολιτικό υποκείμενο. Αν υπάρξουν αποκλίσεις ή συγκρούσεις, το αστικό κράτος θα φροντίσει να ενοποιήσει τα επιμέρους συμφέροντα προς όφελος της αναπαραγωγής των σχέσεων εκμετάλλευσης.

Ο φασισμός, όσο και αν γεννιέται από τα σπλάχνα της αστικής δημοκρατίας, όσο και αν αποτελεί το αφιασίδωτο περιεχόμενο της ταξικής κοινωνίας, αποτελεί μια διακριτή πολιτική μορφή αστικής εξουσίας. Η άποψη περί γενικευμένου εκφασισμού, ακόμα και αν στέκει σε ένα επίπεδο αφαίρεσης, παραγνωρίζει πως ο φασισμός/ναζισμός συγκροτείται στα συντρίμια των πολιτικών δικαιωμάτων του προλεταριάτου και ευρύτερα των υποτελών τάξεων, προσπαθώντας να οργανώσει σε αντιδραστικό κίνημα τη ματαιώση και την απελπισία τους. Επομένως, η θεμιτή αντιμετώπιση του φασισμού και των φορέων του εδράζεται στο παλιό ιακωβίνο σύνθημα: *καμιά ελευθερία στους εχθρούς της ελευθερίας*.

Δεν υπάρχει δυνατότητα για ατέρμονες θεωρητικές αναλύσεις ή για διάλογο, πόσο μάλλον για διάθεση κατανόησης απέναντι σε όσους στρατεύονται στο φαιό ναζιστικό όραμα των στρατοπέδων συγκέντρωσης. Ταυτόχρονα όμως, η κριτική-επαναστατική σκέψη, αν και αναγνωρίζει την ιδιαιτερότητα του ναζισμού δεν αντιπαραβάλλει σε αυτόν το εξιδανικευμένο είδωλο της αστικής δημοκρατίας, αλλά αναζητά τη διαλεκτική σχέση τους για να θεμελιώσει περισσότερο την κριτική της. **T**